

አዋጅ ቁጥር---/2015

የኢትዮጵያ ዲሞክራሲ መታወቂያ አዋጅ

በኢትዮጵያ የዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት መዘርጋት ነዋሪዎች የመታወቅ መብታቸው እንዲረጋገጥ፣ ሌሎች መብቶችን የመጠቀም እድሎችን ለማስፋት፣ የአገልግሎት ሰጪና ተቀባይ መካከል በሚኖር ግንኙነት ላይ እምነት እንዲዳብር፣ በአገር አቀፍ ደረጃ የግልጽነት ፣ የተጠያቂነት እና የተሳሳጠ አሠራር ሥርዓትን ለመዘርጋት የሚያስችል በመሆኑ ፤

በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የበለፀገ፣ ዘርፍ ተሻጋሪ፣ መሠረታዊ የዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት መዘርጋት ፤ ሃገራዊ ልማትን በአግባቡ ለማቀድ፣ ምጣኔ ሃብታዊ ሽግግር ለመፍጠር፣ መልካም አስተዳደርን ለማስፈን፣ የሀብት ብክነትን ለመቀነስ፣ ፖሊሲዎች ሲቀረጹ እና የልማት ሥራዎች ሲከናወኑ ድግግሞሽን ለመቅረፍ እና አካታችነትን ለማገልበት የሚረዳ በመሆኑ፤

የዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት በአገር አቀፍ ደረጃ በመዘርጋት፣ አስተማማኝ ፣ ተደራሽ እና ሚስጥራዊነቱ የተጠበቀ ሥርዓትን ማገልበት፣ የሐገሪቱን ማኅበራዊ ፣ ፖለቲካዊ ፣ ኢኮኖሚያዊ ዕድገት እና ተገማችነትን ለማሳደግ ፤ የነዋሪዎችን ሁለንተናዊ ሰላምና ደህንነትን ለማረጋገጥና የፍትህ ሥርዓቱን ለማጠናከር የሚረዳ በመሆኑ፤

ሁሉን አቀፍ ፣ ወጥና አስተማማኝ በሆነ ሁኔታ የሐገሪቱ ነዋሪዎች የሚመዘገቡበትን ዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት በመዘርጋት እና የተመዘጋቢዎችን መረጃ በመያዝ የዲሞክራሲ መታወቂያ አጠቃቀም ሥርዓትን ሕጋዊ መሠረት እንዲኖረው ለማድረግ፤ በዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓቱ ውስጥ ባሉ የተለያዩ አካላት ማለትም ተመዘጋቢ፣ መዘጋቢ፣ ተጠቃሚ አካላት ፣ አረጋጋጭ አካላት እና በዲሞክራሲ መታወቂያ ተቋም መካከል የሚኖረውን ግንኙነት በሕግ የሚመራበትን የመተማመኛ ማዕቀፍ መዘርጋት በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55 (1) መሠረት የሚከተለው ታውጏል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ ዲሞክራሲ መታወቂያ አዋጅ ቁጥር..../2015” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

- 1/ “መሠረታዊ መታወቂያ” ማለት በአንድ ነዋሪ ልዩ ማንነት ላይ በመመስረት አገልግሎቶችን በቀላሉ ለማግኘት የሚያስችል ሕጋዊ መለያ ነው፤
- 2/ “የዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት” ማለት የዲሞክራሲ እና ባዮሜትሪክ መረጃ መዘግቦ በማዕከላዊ ቋት በመያዝና ለእያንዳንዱ ነዋሪ ልዩ ቁጥር በመሥጠት የተደራጀ እና አስተማማኝ መሠረታዊ የመታወቂያ ሥርዓት ነው፤
- 3/ “ዲሞክራሲ መታወቂያ” ማለት በዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት ውስጥ ለተመዘገበ ነዋሪ የሚሰጥ መለያ ሲሆን በልዩ ቁጥሩ በኩል የመሠረታዊ መታወቂያ አገልግሎት ይሰጣል፤
- 4/ “የህፃናት ዲሞክራሲ መታወቂያ” ማለት በተቋሙ አሰራር መሰረት የሚወሰንና ለአካለ መጠን ላልደረሰ ህፃን ያለ ባዮሜትሪክ መረጃ የሚሰጥ ልዩ ቁጥር ያለው ጊዜያዊ የዲሞክራሲ መታወቂያ ዓይነት ነው ፤
- 5/ “ባዮሜትሪክ መረጃ” ማለት የጣት አሻራ፣ የዐይን ብሌንና የፊት ገፅ ምስልን በሰሌት ለመያዝ የሚቻሉ የአንድ የተፈጥሮ ሰው ልዩ የሰውነት አካላዊ መለያዎች ናቸው፤
- 6/ “የዲሞክራሲ መረጃ” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 የተጠቀሱት ወደ ዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት የሚገቡ የተመዘጋቢ መረጃዎች ሲሆኑ የባዮሜትሪክ መረጃን አይጨምርም፤

- 7/ “ልዩ ቁጥር” ማለት በዲጂታል መታወቂያ ሥርዓት ውስጥ አንድ ነዋሪ ስኬታማ ምዝገባ ሲያጠናቅቅ ለተመዘጋቢ የሚሰጥ ልዩ፣ ተደጋጋሚ ያልሆነ ቁጥር ሲሆን ፤ በልዩ ሁኔታ ተቋሙ በሚሰጠው ውሳኔ ካልሆነ በስተቀር ፤ አንዴ ለተመዘጋቢ ከተሰጠ የማይለወጥ ቋሚ ቁጥር ነው፤
- 8/ “ተለዋጭ ቁጥር” ማለት ከዲጂታል መታወቂያ ጋር በሚሰጥራዊ ሁኔታ የተያያዘ ፤ የተመዘጋቢን ግላዊነት ለመጠበቅ በሚያስችል መልኩ ከዲጂታል መታወቂያ ሥርዓቱ አንድም ሆነ ከዛ በላይ ሊፈጠር የሚችል ልዩ ቁጥር ነው፤
- 9/ “ተቋም” ማለት የዲጂታል መታወቂያ ሥርዓትን የሚያስተገብርና ይህንን አዋጅ የሚያስፈጽም መንግሥታዊ የዲጂታል መታወቂያ ተቋም ወይም እንደአስፈላጊነቱ ለሥራው አግባብነት ያለው መንግሥታዊ ተቋም ውስጥ የሚደራጅ ፅሁፊት ቤት ሊሆን ይችላል፤
- 10/ “ነዋሪ” ማለት በሃገሪቱ ውስጥ የሚኖር የተፈጥሮ ሰው ሲሆን ፤ ዜጋም ሆነ ዜግነቱ ያልተረጋገጠ እንዲሁም በህግ ፈቃድ አግኝቶ የሚኖር ወይም የሚሠራ ሰውን ይጨምራል፤
- 11/ “ተመዘጋቢ” ማለት የዲሞክራሪክ እና የባዮሜትሪክ መረጃ በመስጠት፣ ምዝገባ አከናውኖ የዲጂታል መታወቂያ የሚሰጠው ነዋሪ የሆነ ሰው ነው፤
- 12/ “መዘጋቢ አካል” ማለት የዲጂታል መታወቂያ ተቋም ወይም በተቋሙ በሚሰጥ ፈቃድ ወይም ውክልና መሠረት የተመዘጋቢን መረጃ የሚሰበሰብ አካል ነው፤
- 13/ “ምዝገባ” ማለት ከመዘጋቢ አካል ወደ ዲጂታል መታወቂያ ሥርዓቱ የተላከ የተመዘጋቢ መረጃን ልዩ በሆነ ሁኔታ በማረጋገጥ የመመዘገብ ሂደት ነው።
- 14/ “ተጠቃሚ አካል” ማለት ከዲጂታል መታወቂያ ተቋም እና ከግለሰብ በተሰጠ ፈቃድ እና መረጃ ላይ ተመስርቶ የግለሰብ ማንነትን የሚያረጋግጥ አካል ነው፤
- 15/ “ማረጋገጥ” ማለት ከዲጂታል መታወቂያ ሥርዓት ማእከላዊ መረጃ ቋት ጋር ቀጥታ በኔትወርክ ወይም ያለኔትዎርክ በማመሳከር የግለሰብን ማንነት የማጣራትና ማረጋገጫ የመስጠት ሂደት ነው።
- 16/ “አረጋጋጭ አካል” ማለት የዲጂታል መታወቂያ መረጃዎች ከተጠቃሚ አካል በሚቀርብ ጥያቄ የማረጋገጥ አገልግሎት የሚሰጥ አካል ነው፤
- 17/ “የግል መረጃ” ማለት የባዮሜትሪክ መረጃን ጨምሮ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 የተጠቀሱት ወደ ዲጂታል መታወቂያ ሥርዓት የሚሰበሰቡ መረጃዎች ማለት ነው፤
- 18/ “ጥንቃቄ የሚፈልግ የግል መረጃ” ማለት፡-
  - ሀ) ብሔርን፣
  - ለ) የዘረመል ፣
  - ሐ) የአካላዊ ወይም የአዕምሯዊ ጤንነት ወይም ሁኔታን፣
  - መ) የወሲባዊ ሕይወትን፣
  - ሠ) የፖለቲካ አመለካከትን፣
  - ረ) ሃይማኖትን ወይም ሌላ ሃይማኖት ነክ አስተሳሰብን፣
  - ሰ) የተፈጸመ ወይም ተፈጸመ የተባለ ወንጀልን፤
  - ሸ) የተፈጸመ ወይም ተፈጸመ የተባለ ወንጀልን አስመልክቶ የተካሄዱ ሂደቶችን፣ እነዚህ ሂደቶች የተጠናቀቁበት መደምደሚያን ወይም በሂደቶቹ ዙሪያ ፍርድ ቤቶች የሰጡት የቅጣት ውሳኔን፣
  - (ቀ) በተቋሙ ወይም ሌሎች ሥልጣን ባላቸው ተቋማት የሚወሰኑ ጥንቃቄ የሚፈልጉ የግል መረጃዎችን ሊጨምር ይችላል፤

- 19/ “የዲጂታል መታወቂያ ማሰረጃ” ማለት ልዩ የመታወቂያ ቁጥር ወይም ተለዋጭ ቁጥርና የተመዘጋቢ መረጃ የያዘ በቁላዊ ወይም በዲጂታል አማራጭ የሚዘጋጅ የሰነድ ማሰረጃ ነው፤
- 20/ “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47 መሠረት የተቋቋመ ክልል ሲሆን ፣ ለዚህ አዋጅ ዓላማ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር እና የድራዳዋ ከተማ አስተዳደርን ይጨምራል፤
- 21/ “መንግሥት” ማለት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት ሲሆን ለዚህ አዋጅ ዓላማ የክልሎች አስተዳደሮችንም ያካትታል፤

22/ “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ወይም የህግ ሰውነት ያለው ሰው ነው፤

23/ በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ፆታ የተገለጸው የሴትንም ፆታ ይጨምራል።

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ ኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኝ በማንኛውም ሰው ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

4. የኢትዮጵያ ዲሞክራሲ መታወቂያ ተቋም

- 1/ በዚህ አዋጅ መሠረት የዲሞክራሲ መታወቂያን ስርዓት በተመለከተ የተደነገጉ ተግባርና ኃላፊነቶችን የሚያስፈጸም ተቋም የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሰረት ይቋቋማል ወይም እንደአስፈላጊነቱ ለሥራው አግባብነት ያለው መንግስታዊ ተቋም ውስጥ ሊደራጅ ይችላል፤
- 2/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ የሚሰጡት ተግባርና ኃላፊነቶች እንደተጠበቁ ሆነው ፤ ተቋሙ የሚከተሉትን ተግባርና ኃላፊነቶች ይፈጸማል፦

- ሀ) የዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት የማናቸውንም ነዋሪ ማንነትን ለማረጋገጥ በሚያስችል መልኩ የመሠረታዊ መታወቂያ ሆኖ በሚያገለግለበት አግባብ ማደራጀት፤
- ለ) የመሠረታዊ መታወቂያ አገልግሎትን ለመስጠት የሚያገለግሉ የባዮሜትሪክ መረጃዎችን የመሰብሰብ ወይም ለሌሎች ፍቃድ መስጠት፤
- ሐ) በዚህ አዋጅ የተመለከቱ የግል መረጃዎችን አሟልቶ ምዝገባውን ላጠናቀቀ ማንኛውም ነዋሪ ፤ የዲሞክራሲ መታወቂያ ልዩ ቁጥርና ሌሎች ማረጋገጫዎችን ሁሉን አቀፍ እና አካታች በሆነ መንገድ መስጠት፤
- መ) የዲሞክራሲ መታወቂያ ስርዓትን በሚመለከታቸው የመንግስት አካላት ለሚሰጡ የግለሰብ መታወቂያ ካርዶች እና ሌሎች ለተፈቀደላቸው አገልግሎት ሰጪዎች መሠረት በመሆን እንዲያገለግል አድርጎ የማደራጀት፤
- ሠ) ለነዋሪዎች የግል መረጃ ትክክለኛነት፣ ደህንነት እና ጥበቃ ሲባል በዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት ውስጥ ያለው መረጃ በዚህ አዋጅ ለተገለጸው ዓላማ ብቻ ጥቅም ላይ ለማዋል የሚያስችል የአሠራር ስርዓት መዘርጋት፤
- ረ) ለፖሊስ እና ለመንግስት ለአመራር ውሳኔ ለመስጠት በሚያመች መልኩ የዲሞክራሲ መረጃ ስርዓት በመዘርጋት ፣ በሀገሪቱ ነዋሪ የሆኑ ግለሰቦችን መረጃ አደራጅቶ ለመያዝ በሚያስችል መልኩ አሠራር መዘርጋት፤
- ሰ) ለማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሴክተሮች አስፈላጊ የሆኑ የማረጋገጥ አገልግሎቶችን ፣ በመስጠት አረጋጋጭ አካል ሆኖ ማገልገል፤
- ሸ) የተሻለ አገልግሎት ለመስጠት የሚያስችል ተገቢነት ያለው የአስተዳደር እና የገቢ መዋቅር እንደአስፈላጊነቱ መዘርጋት፤
- ቀ) ከሚመለከታቸው አካላትና የዲሞክራሲ ስርዓቶች ጋር በመቀናጀት ፣ መረጃ የማጋራትና የመለዋወጥ አገልግሎት ይሰጣል ፤
- በ) በባዮሜትሪክስ እና ተዛማጅ ዘርፎች በተለይም የዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓቱ ላይ የምርምርና የልማት ሥራዎችን እንዲጎለብቱ ማድረግ፤

ክፍል ሁለት
ሰለ ዲሞክራሲ መታወቂያ ስርዓት መርሆዎች ፣ ምዝገባ እና አገልግሎት አሰጣጥ

5. መርሆዎች

የዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት በሚከተሉት መርሆዎች ይመራል፦

- 1/ ሁሉን አቀፍ ፣ ከአድጋዊ አሠራር ነፃ የሆነ ፣ ተደራሽ እና ለአጠቃቀም ምቹ የሆነ የዲሞክራሲ መታወቂያ ሥርዓት መዘርጋት አለበት፤

- 2/ የዲጂታል መታወቂያ ሥርዓት የሚታመን ፤ ከሥርዓቱ ንድፍ ጀምሮ ግላዊነት እና ደህንነቱ የተጠበቀ ፤ ፈጣን ምላሽ የሚሰጥ ፤ ሴክተር እና ድንበር ተሻጋሪ ሆኖ ከሌሎች ሥርዓቶች ጋር መናበብ የሚችል ፤ የቴክኖሎጂ አቅርቦት ሉአላዊነትን የሚያረጋግጥ እንዲሁም ዘላቂ የፋይናንስ እና የክወና ዕቅድ ያለው መሆን አለበት፤
- 3/ የግል መረጃ ደህንነት እና ጥበቃ የተረጋገጠበት ፤ የዲጂታል መታወቂያ ሥርዓቱን የሳይበር ደህንነት እና የማህበረሰቡን የዲጂታል መታወቂያ መብቶች የሚያስጠብቅ የህግ ማዕቀፍ የተዘጋጀለት ፤ ግልፅ፣ ተቋማዊ ሃላፊነቶችና የተጠያቂነት ማዕቀፎች ያሉት ፤ እንዲሁም የነዋሪዎችን ቅሬታ የሚፈታበት አስተማማኝና ገለልተኛ የቅሬታ አፈታት ሥርዓት ያለው መሆን አለበት፤
- 4/ ወደ ዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የሚገቡ ማናቸውም የተመዘገቡ መረጃዎች በቀጥተኛነት ለስርዓቱ ዓላማ ብቻ የሚያስፈልጉ የተመጠነ መረጃ ማሰባሰብ መርህን የሚከተል መሆን አለበት፤
- 5/ ተጠቃሚ አካላት የነዋሪ ማንነትን ለማረጋገጥ የሚያስችል የዲጂታል መርሃ ግብሮችን በሚዘረጉበት ጊዜ ከዲጂታል መታወቂያ የቴክኖሎጂ ስርዓት እና ከህግ ማዕቀፉ ጋር በተጣጣመ መልኩ መተግበር ይኖርበታል፤
- 6/ የዲጂታል መታወቂያ መያዝ ወይም የማረጋገጥ አገልግሎት ማግኘት በራሱ የተመዘገቡ ዜግነትን ወይም ነዋሪነትን ማረጋገጫ አይሆንም፤
- 7/ ማንኛውም ነዋሪ ለምዝገባ በሚያመለክትበት ጊዜ ተቋሙ ቀደም ሲል አመልካቹ ዲጂታል መታወቂያ ያልተሰጠው መሆኑን የማረጋገጥ ሃላፊነት አለበት።

6. የምዝገባ ስርዓት

መዘጋቢው አካል የተመዘገቡ የግል መረጃን ለማረጋገጥ የሚያገለግሉ የመታወቂያ ሰነዶች እና ሌሎች በተቋሙ ተቀባይነት ባላቸው ሰነዶች ወይም የሰው ምስክር ማስረጃዎችን በመጠቀም በማረጋገጥ መመዘገብ ይኖርበታል ።

7. የግል መረጃ

- 1/ ወደ ዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የሚገባ የግል መረጃ የእያንዳንዱን ተመዘጋቢ የዲሞክራሲክ መረጃ እና ባዮሜትሪክ መረጃን ያካተተ መሆን አለበት፤
- 2/ ዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የሚከተሉትን መረጃዎች ማካተት አለበት፦
  - ሀ) ስም ፣ የአባት ስም ፣ የአያት ስም ፣ ወይም በዚህ መልክ የተደራጀ ህጋዊ ስም ለሌለው ተመዘጋቢ ተቋሙ ህጋዊ የሆነውን ስያሜ ይመዘግባል፤
  - ለ) የትውልድ ቀን፣ ወር እና ዓመት፤
  - ሐ) ያታ፤
  - መ) መኖሪያ አድራሻ ፤
- 3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ጥንቃቄ የሚፈልግ የግል መረጃን ሳይጨምር የዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የሚከተሉትን መረጃዎች እና ሌሎችም በአማራጭነት ሊይዝ ይችላል ።
  - ሀ) ዜግነት፤
  - ለ) ስልክ ቁጥር፤
  - ሐ) የኢሜይል አድራሻ፤
  - መ) ፖስታ አድራሻ፤
- 4/ አንድ ተመዘጋቢ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 መሰረት የተዘረዘሩ የመታወቂያ ሰነድ ማስረጃዎች ማቅረብ በማይችልበት እና በምስክር በሚመዘገብበት ጊዜ ምስክሩ፦
  - ሀ) ልዩ ቁጥር ያለው ወይም፤
  - ለ) በዲጂታል መታወቂያ ስርዓቱ ላይ ለመመዘገብ ባዮሜትሪክ መረጃውን የሰጠ እና በአንቀጽ 6 መሠረት የመታወቂያ ሰነዶችን ያቀረበ መሆን አለበት፤
- 5/ ስለ ባዮሜትሪክ መረጃ
  - ሀ) ለምዝገባ ከቀረበ በኋላ የባዮሜትሪክ መረጃዎች ከማንኛውም ተመዘጋቢ ላይ መሰብሰብ አለበት ፤

ለ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /ሀ/ የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ፤ በአካል ጉዳት ምክንያት ተመዝጋቢው ሌሎች ባዮሜትሪክ መረጃ መስጠት አለመቻሉ በተቋሙ ከተረገጠ፣ ከፊት ገፅታ ፎቶግራፍ ውጪ ሌላ የባዮሜትሪክ መረጃ አስገዳጅ መሆን አይኖርበትም ፤

ሐ) በጤና ሁኔታ ልዩ ድጋፍ ለሚያስፈልጋቸው ተመዝጋቢዎች ተቋሙ ባዮሜትሪክ መረጃ ለመቀበል በሚችሉበት መልክ ማስተናገድ ይኖርበታል ፤

መ) ባዮሜትሪክ መረጃ ተቋሙ በሚያወጣው የጊዜ ገደብ መሠረት በድጋሚ መታደስ ይኖርበታል።

8. ህፃናት የዲጂታል መታወቂያ ስለሚያገኙበት ሁኔታ

ለአካለ መጠን ያልደረሰ ህጻን ፤ በዲጂታል መታወቂያ ስርዓቱ ላይ በተመዘገበ ወላጅ ፣ አሳዳጊ ወይም ሕጋዊ ሞግዚት በኩል ተመዝግቦ ባዮሜትሪክ መረጃን ያልያዘ የግል መረጃን በማስመዘገብ የህፃናት ዲጂታል መታወቂያ ሊያገኝ ይችላል።

9. ስለ ልዩ ቁጥር

- 1/ መዝጋቢው አካል በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 የተዘረዘሩትን የተመዘጋቢ መረጃዎች መዘግቦ ወደ ስርዓቱ ካስገባ በኋላ ፣ ተቋሙ አንድ ነዋሪ ከሌላ ነዋሪ በልዩነት እና በአስተማማኝነት ለመለየት የሚያስችል ልዩ ቁጥር ለእያንዳንዱ ተመዝጋቢ መስጠት ይኖርበታል፤
- 2/ ልዩ ቁጥሩ ኤሌክትሮኒክ በሆነ ስርዓትና በሚሰጥራዊ መንገድ የሚመነጭ ሲሆን ከቁጥሩ ጀርባ ያለውን ዝርዝር መረጃ እና ግላዊነት የሚጠበቅ ይሆናል፤
- 3/ አንድ ልዩ ቁጥር ለአንድ ተመዝጋቢ ብቻ የሚሰጥ ሲሆን ፤ ይህ ልዩ ቁጥርም በቋሚነት ሳይቀየር ከተመዘጋቢው ጋር ይተሳሰራል፤
- 4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተጠቀሰው ልዩ ቁጥር እንደተጠበቀ ሆኖ ፤ በተቋሙ አሠራር ለተለያዩ የሥራ ዘርፎች ፣ በተለየ መልኩ ወይም በተመዘጋቢው ፍላጎት ፣ ከልዩ ቁጥር ጋር በሚሰጥራዊ ሁኔታ የተያያዙ ፣ የተመዘጋቢን ግላዊነት ለመጠበቅ የሚያስችሉ ፣ የራሳቸው ጊዜ ገደብ ያላቸው ፣ ልዩ ቁጥሩን ተክተው መሥራት የሚችሉ ተለዋጭ ቁጥሮች ማመንጨት ይቻላል፤
- 5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተጠቀሰው ልዩ ቁጥር የማይለወጥ ሲሆን፣ የተመዘጋቢውን የመረጃ ደህንነት ለመጠበቅ ሲባል በማስረጃ ላይ የሚታተመውና በሌሎች ሁኔታዎች ጥቅም ላይ የሚውለው ቁጥር በተለዋጭ ቁጥር ሊተካ ይችላል ፤
- 6/ የዲጂታል መታወቂያ ልዩ ቁጥር የጠፋበት ማንኛውም ሰው ልዩ ቁጥሩ ስለመጥፋቱ ለዲጂታል መታወቂያ ተቋም ወይም ተቋሙ ከወከለው አካል በተቋሙ አሰራር መሰረት ቁጥሩን መልሶ ማግኘት ይችላል፤
- 7/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ፤ በተቋሙ አሠራር መሰረት የተመዘጋቢው ሞት ከተረጋገጠ ፤ ተቋሙ ልዩ ቁጥሩ ሳይቀየር እንደፀና እንዲቆይ እና ለማረጋገጥ አገልግሎት ሥራ ላይ እንዳይውል የማድረግ ሃላፊነት ይኖርበታል ፤
- 8/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 ላይ ያለው ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ፤ በተመዘጋቢው ፍላጎት ወይም በፍርድ ቤት ትዕዛዝ የዲጂታል መታወቂያ ልዩ ቁጥር ሊቆለፍ ወይም ከሥራ ውጪ እንዲሆን ሊደረግ ይቻላል ፤ ዝርዝር አፈፃፀሙ ተቋሙ በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰን ይሆናል።

10. ስለ ዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ

- 1/ በዲጂታል መታወቂያ ተቋም እና ውክልና በተሰጣቸው አካላት የሚሰጥ ማንኛውም አይነት የዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ የሚከተሉትን መረጃዎች መያዝ አለበት፦
  - ሀ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ 2 የተዘረዘሩት መረጃዎች በሙሉ፣
  - ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ 5 (ለ) ላይ ከተጠቀሰው የፊት ገፅታ ፎቶግራፍ፣
  - ሐ) ልዩ ወይም ተለዋጭ ቁጥር፣
  - መ) መታወቂያው የተሰጠበት እና የሚያበቃበት ቀን፣እና
  - ሠ) ሌሎች በአንቀጽ 7 ውስጥ ከተጠቀሱ መረጃዎች ውስጥ በተቋሙ የሚወሰኑ መረጃዎች፤

- 2/ የዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ ዕድሳት ከባዮሜትሪክ መረጃ የእድሳት ዘመን ጋር አብሮ መሆን ይኖርበታል፤ ሆኖም የዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ እስከሚታደስ ድረስ የዲጂታል መታወቂያ ማረጋገጫ አገልግሎት መስጠት አይቻልም፤
- 3/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 4 ንዑስ አንቀጽ (2) (ሐ) ላይ የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ፤ የዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ በተቋሙ ወይም ተቋሙ በወከላቸው አካላት ሊሰጥ ይችላል፤
- 4/ ዲጂታል መታወቂያ ተቋም፣ የዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ በሚያድስበት ጊዜ ቀድሞ የተሰበሰቡ መረጃዎች ትክክለኛነታቸውን እና የተመዘጋቢውን ማንነት ትክክለኛነት አረጋግጦ የማደስ ግዴታ አለበት፤
- 5/ ዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ የጠፋበት ወይም የተበላሸበት ማንኛውም ነዋሪ ፤ መታወቂያው ስለመጥፋቱ የሚገልጽ ማስረጃ ወይም የተበላሸውን መታወቂያ በማያያዝ ፤ በምትኩ ዲጂታል መታወቂያ እንዲሰጠው ለተቋሙ በማመልከት የተቋሙን አሰራር ተከትሎ መውሰድ ይችላል፤
- 6/ የዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ ወድቆ ያገኘ ማንኛውም ሰው መታወቂያውን ወዲያውኑ ለተቋሙ ወይም በአቅራቢያው ለሚገኝ ፖሊስ ጣቢያ ማስረኩብ አለበት።

11. ስለ ቋንቋ

- 1/ በዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የሚመዘገቡ የግል መረጃዎች በፌዴራል መንግሥት የሥራ ቋንቋ እና ምዝገባ በሚካሄድበት ክልል የሥራ ቋንቋ ሆኖ እንዳስፈላጊነቱ እንግሊዝኛን ሊያካትት ይችላል።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ላይ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ፤ የግል መረጃም ሆነ በዲጂታል መታወቂያ ማስረጃ ላይ የሚወጣ መረጃ ተቋሙ በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰነው መሰረት በተጨማሪ የአገር ውስጥ ቋንቋ ሊመዘገብ ይችላል።

12. ስለ ዲጂታል መታወቂያ የመረጃ ለውጥ

ማንኛውም ተመዘጋቢ ወደ ዲጂታል መታወቂያ ስርዓት በገቡ የግል መረጃዎች ላይ ለውጥ ሲኖር የዲጂታል መታወቂያ ለሚሰጠው አካል ማሳወቅ አለበት።

ክፍል ሶስት
ስለ ዲጂታል መታወቂያ ተጠቃሚ አካላት እና የማረጋገጥ አገልግሎት

13. ስለ ተጠቃሚ አካላት

- 1/ ማንኛውም ተጠቃሚ አካል ለነዋሪው ለሚሰጠው አገልግሎት የዲጂታል መታወቂያ እንደ አስገዳጅ ቅድመ ሁኔታ የሚያደርግ አሠራር በሚመለከተው ተቆጣጣሪ አካል ፍቃድ መዘርጋት አለበት ፤
- 2/ ተጠቃሚ አካላት በተመዘጋቢው ፈቃድ ላይ ተመስርተው የግለሰብ ማንነትን ለማረጋገጥ የሚያስፈልጋቸውን መረጃ ከተቋሙ ወይም ተቋሙ ከወከለው አረጋጋጭ አካል ማግኘት ይችላሉ፤
- 3/ ማንኛውም ተመዘጋቢ፣ በዲጂታል መታወቂያ ላይ የተመሰረቱ አገልግሎቶችን ማግኘት ሲፈልግ፣ በተጠቃሚ አካላት በኩል የማረጋገጥ አገልግሎት ማግኘት ይችላል፤
- 4/ ተጠቃሚ አካላት አገልግሎት መስጠት ከመጀመራቸው በፊት ከዲጂታል መታወቂያ ተቋም ደንበኞችን በኤሌክትሮኒክ መንገድ ለመለየት የሚረዱ መረጃዎች ለማግኘት ፈቃድ ማግኘት ይኖርባቸዋል፤
- 5/ በልዩ ሁኔታ ተጠቃሚ አካላት የተመዘጋቢ መረጃን ትክክለኛነት ከአረጋጋጭ አካል ማግኘት በማይችሉበት ወቅት ፤ የራሳቸውን ሌላ አማራጭ ተጠቅመው አገልግሎት የመስጠት መብታቸው የተጠበቀ ነው።
- 6/ ተጠቃሚ አካላት ከዲጂታል መታወቂያ የማረጋገጥ ስርዓት ያገኙትን መረጃ ይዘው ማቆየት የሚችሉበትን የጊዜ ገደብን በተመለከተ ተቋሙ በመመሪያ ይወሰናል።

14. ስለ ማረጋገጥ አገልግሎት አሰጣጥና አጠቃቀም

- 1/ የዲጂታል መታወቂያ የአንድን ነዋሪ ልዩ ግላዊ ማንነትን ለማስረዳት ወይም ለማረጋገጥ እንደ ህጋዊ እና በቂ ማስረጃ ተደርጎ ሊወሰድ ይችላል፤

- 2/ የዲጂታል መታወቂያ ተቋም አንዱ አረጋጋጭ አካል ቢሆንም ፤ ተቋሙ በሚሰጠው ውክልና ተጨማሪ አረጋጋጭ አካላትን መሰየም ይችላል፤
- 3/ ማንኛውም ተመዝጋቢ የዲጂታል መታወቂያ ላይ የተመሠረተ የማረጋገጥ አገልግሎት ለማግኘት ልዩ ቁጥር ወይም ልዩ ቁጥሩን የያዘ የዲጂታል መታወቂያ ማሰረጃ ማቅረብ አለበት፤
- 4/ አረጋጋጭ አካላት የግል መረጃን ለተጠቃሚ አካላት በሚያረጋግጡበት ወቅት የአገልግሎት ፍላጎትን መነሻ በማድረግ፣ ተቋሙ በሚሰጠው ፈቃድ መሠረት ፣ ዝቅተኛ ተፈላጊ የግል መረጃዎችን ብቻ መስጠት ይኖርባቸዋል።
- 5/ አረጋጋጭ አካላት ሆኑ ተጠቃሚ አካላት ከዲጂታል መታወቂያ ስርዓት ላገኙት የግል መረጃ ተገቢ ጥበቃና ደህንነት የማድረግ ሃላፊነት አለባቸው።

ክፍል አራት

የግል መረጃ አስተዳደር፣ ጥበቃ ፣ ደህንነት እና የቅሬታ አፈታት ስርዓት

15. የግል መረጃ አስተዳደር

- 1/ የዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የተመዘጋቢ መረጃን በአስተማማኝነት የሚይዝ ጠንካራ መረጃ አስተዳደር ስርዓት መሆን አለበት፤
- 2/ የዲጂታል መታወቂያ ስርዓት በጊዜ ሂደት የሚለዋወጡ የዲጂታል መታወቂያ መረጃዎችን የማዘመን፣ እንደገና የማረጋገጥ ፣ የማደስ ፣ በጊዜያዊነት የመቀለፍ ወይም የመሻር ሥራዎችን ይሠራል።

16. ስለ መረጃ መጭበርበር ወይም መሳሳት

- 1/ የአንድ ነዋሪ ዲጂታል መታወቂያ የተጭበረበረ መሆኑ ከተረጋገጠ ፤ ተቋሙ መረጃውን ሊያስተካክል ፣ ዲጂታል መታወቂያውን ሊቀልፍ ፣ ወይም የተጭበረበረው መረጃ ለሌላ አገልግሎት እንዳይውል ለማድረግ የሚያስችሉ ህጋዊ የጥንቃቄ እርምጃዎችን ሊወስድ ወይም ክስ ሊመሰርት ይችላል፤
- 2/ ተቋሙ በቸልተኝነትም ሆነ ሆነ ተብሎ የገባ የተሳሳተ መረጃ መኖሩ ሲያረጋግጥ፣ ልዩ ቁጥሩ ሳይቀየር መረጃውን የማስተካከል ሃላፊነት አለበት።

17. የግለሰብ መረጃ ኢያያዥና ደህንነት

- 1/ በዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የተሰበሰቡ መረጃዎች ከተለያዩ የተፈጥሯዊም ሆነ ሰው ሰራሽ አደጋ ፣ የኤሌክትሮኒክ መንገዶችን በመጠቀም ከሚደርሱ ጥቃቶች ፣ ከስርቆት ፣ ከመጭበርበር እና መሰል የወንጀል ጥፋቶች የሚከላከል ደህንነቱ የተጠበቀ የህግና አስተዳደር ስርዓት መዘርጋት እንዲሁም ጠንካራ የቴክኒክና የደህንነት ስርዓት መተግበር አለበት፤
- 2/ ለዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የተሰበሰቡ የግል መረጃዎች ፣ ለአጠቃቀም አመቺ በሆነ አኳኋን በስርዓት ተደራጅተው ተቋሙ በሚያስተዳድረው የመረጃ ቋት ውስጥ መቀመጥ አለባቸው።

18. የተመዘጋቢ መረጃ ጥበቃ

- 1/ በዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የተሰበሰበ ማንኛውም የተመዘጋቢ ግላዊ መረጃ ባለቤት ተመዝጋቢ በመሆኑ ፤ በማንኛውም የዲጂታል መታወቂያ አሠራር ስርዓት ውስጥ አገልግሎቶችን ለማግኘት የሚደረጉ የማረጋገጥ ተግባራት በተመዘጋቢው ፈቃድ መደረግ አለባቸው፤
- 2/ ወደ ዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የሚገቡ መረጃዎችን በመሰብሰብ፣ በመመዘገብ፣ በማረጋገጥ እና ይዞ በማቆየት ሂደት ባሉ ተግባራት ውስጥ የተመዘጋቢ መረጃዎች ሚስጢራዊነት የተጠበቀ እንዲሆን ተቋሙ ማረጋገጥ አለበት፤
- 3/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ 4 በተቀመጠው መርህ መሰረት ለዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የሚሰበሰቡ መረጃዎች ፤ ነዋሪዎችን በልዩ ሁኔታ ለመለየት የግዴታ የሚያስፈልጉና ስርዓቱን በቀጥታ ከሚደግፉ በስተቀር ሌሎች መረጃዎች ሊሰበሰቡ አይችሉም፤
- 4/ ማንኛውም ሰው ተመዝጋቢ ፈቃዱን በግልጽ ሳይሰጥ በዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የተመዘገቡ የግል መረጃዎችን መሰብሰብ፣ መግለጽ፣ ማሰራጨት፣ ማተም፣ መጠቀም፣ መረጃውን መስጠት ወይም ቅጂውን ለሶስተኛ ወገኖች ወይም አካላት መስጠት ወይም ይፋ ማድረግ አይቻልም፤

- 5/ አሰራርና ህግን ጠብቆ በዲጂታል መታወቂያ ስርዓት ለተሰበሰበ የማንኛውም ተመዝጋቢ ግላዊ መረጃ ያለ ተመዝጋቢው ፈቃድ ለሌላ ሰው መግለጽ ፣ ማስተላለፍም ሆነ እንዲለወጥ መፍቀድ የተከለከለ ነው፤
- 6/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 ላይ የተደነገገው ቢኖርም ፣ በህግ ስልጣን ለተሰጠው ወይም በፍርድ ቤት ትዕዛዝ መሠረት የግል መረጃው ለሚመለከተው ህጋዊ አካል ሊገለጽ ወይም ሊተላለፍ ይችላል።
- 7/ በዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የተሰበሰቡ ግላዊ መረጃን የማያጋልጡ የተጨመቁ ዲሞክራሲክ ሪፖርቶች እና የሰታትስቲክስ መረጃዎችን በህግ ለተፈቀደላቸው አካላት በተቋሙ አሠራር መሰረት ሊሰጡ ይችላሉ፤
- 8/ ከዲጂታል መታወቂያ ቋት አሠራሩን ጠብቆ ለተጠቃሚ አካላት የተላለፈ የተመዘጋቢ መረጃ የሚያገለግለው ወይም ጥቅም ላይ የሚውለው ለተፈለገው አገልግሎት ብቻ ሲሆን ፣ መጀመሪያ ከተላለፈበት አላማ ባልወጣ መልኩ ተጠቃሚው አካል ይህንን መረጃ በራሱ ቋት ውስጥ ማስቀመጥና ለራሱ አገልግሎት ብቻ መጠቀም ይችላል፤
- 9/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 7 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ፣ ተጠቃሚ አካላት በተመዘጋቢው ፈቃድ ያገኙትን መረጃ ፣ መረጃውን ከወሰዱበት አላማ ውጪ ለራሳቸውም ሆነ ለሶስተኛ ወገን አሳልፎ መሰጠት የተከለከለ ተግባር ነው፤
- 10/ በምዝገባ ወቅት በዲጂታል መታወቂያ ስርዓት የሚዘጋጅ የተመዘጋቢውን ሙሉ ፈቃድ ፣ ሙብት እና ግዴታዎች የሚገልፅ የፈቃደኝነት ቅፅ በተመዘጋቢው መሞላትና መፈረም አለበት፤
- 11/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 9 ላይ የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ፣ በምዝገባ ወቅት ለተመዘጋቢ ምስክር ሆኖ ለሚቀርብ ሰው ፣ በተቋሙ የሚዘጋጅ የምስክሩን ሙሉ ፈቃድ ፣ ሙብት እና ግዴታዎች የሚገልፅ የፈቃደኝነት ቅፅ በምስክር መሞላትና መፈረም አለበት ፣ የምስክሩ ልዩ ቁጥር ወይም የምዝገባና የማንነት ማረጋገጫ ሰነዶች በቅጹ ላይ መሞላት እና በዲጂታል መታወቂያ ስርዓቱ ተመዝግቦ መያዝ አለበት፤

19. የቅሬታና አቤቱታ አቀራረብና አፈታት ስርዓት

- 1/ ተቋሙ የቅሬታ ማስተናገጃ ክፍል ማቋቋም እና ይህንኑ ለተገልጋዮች ይፋ ማድረግ አለበት፤
- 2/ ማንኛውም ሰው በተቀበለው የዲጂታል መታወቂያ አገልግሎትና በተላለፈበት ውሳኔ ላይ ካልተሰማ ለተቋሙ ቅሬታ የማቅረብ ሙብት አለው፤
- 3/ በተቋሙ የአሠራር ስርዓት ሂደት የሚያጋጥሙ ቅሬታዎችና አቤቱታዎች አቀራረብና አፈታት ሂደት ፣ ተቋሙ በሚዘረጋው የቅሬታ አቀራረብና አፈታት መመሪያ መሠረት ይፈታል፤
- 4/ በተቋሙ የቅሬታና አቤቱታ አቀራረብና አፈታት ውሳኔዎች ቅር የተሰኘ አካል ቅሬታውን ስልጣን ላለው ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል፤

**ክፍል አምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች**

20. የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው የዚህ አዋጅ ዓላማ እንዲሳካ የመተባበር ግዴታ አለበት።

21. የተሻሩ ሕጎች

የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች የሚቃረን ማንኛውም ሕግ ወይም የአሠራር ልማድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት አይኖረውም።

22. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

- 1/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልገውን ደንብ ሊያወጣ ይችላል።
- 2/ ተቋሙ ይህን አዋጅ እና ይህን አዋጅ ተከትሎ የሚወጡ ደንቦችን ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፤

23. አዋጁ የሚያናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ..... ቀን 2015 ዓ.ም.

ሳህለወርቅ ዘውዴ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ

ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት